

Mijn naam is Franky Ribbens. Ik ben de scenarist van televisieseries als Hollands Hoop, Penoza en Vechtershart (NPO) en Dirty Lines (Netflix). Ik ben daarnaast actief in de besturen van LIRA (CBO auteurs), het Contractenbureau (agentschap/individuele contractsonderhandelingen) en SRA (rechtshulp auteurs) en voorheen bestuurslid van Netwerk Scenarioschrijvers (beroepsorganisatie scenaristen). Hoewel ik vanwege mijn bestuursfuncties goed zicht heb op de gevolgen van de auteursrechtelijke praktijk over de gehele breedte (individueel en collectief), schrijf ik u vandaag in de hoedanigheid als schrijver, maker.

Vrijwel alle scenaristen zijn ondernemers in de creatieve sector. Scenaristen in loondienst zijn er niet of amper. Ik ben ook een *creatief ondernemer*, met echte ondernemingskosten. Denk daarbij aan de sociale verzekeringen, pensioenkosten, etc. Mijn inkomen bestaat uit een honorarium en een rechtenvergoeding. Het uitonderhandelen en overdragen van verschillende exploitatierechten vormt mijn voornaamste bron van inkomsten; ook voor de langere termijn.

Je kunt stellen dat het auteursrecht mijn bestaansrecht als maker vormt. Het stelt mij in staat mooie producties te schrijven die omroepen en andere exploitanten dan kunnen aanbieden en/of uitzenden, of doorverkopen. Het auteursrecht 'reist mee' met iedere exploitatie. Dankzij het auteursrecht kan ik bij iedere exploitatie meeprofiteren van de winst die er wordt gemaakt. In theorie dan.

De jaarlijkse collectieve kabelvergoeding (BMS) vormt voor mij een essentieel deel van mijn inkomen waarmee ik o.a. pensioenvoorziening, arbeidsongeschiktheidsverzekering en buffers financier. Zolang mijn serie(s) op televisie uitgezonden (en herhaald) worden, verdien ik daaraan een beetje aan mee. Ik krijg daaruit dus een rendement uit mijn initiële investering. Deze kabelvergoedingen ontvang ik dankzij een wettelijk verankerd verplicht collectief beheer voor BMS.

Maar inmiddels is de markt danig veranderd. Gewone, lineaire televisie is op z'n retour en VOD (in al z'n vormen) is de exploitatie van nu en de toekomst. VOD-streamingdiensten hebben (eindelijk!) vaste voet aan de grond gekregen en daarmee hebben wij als makers meer platforms (en mogelijkheden) om onze schrijfsels op het scherm terug te zien. Een geweldige ontwikkeling!

Maar daar waar onze kabelvergoedingen wettelijk goed geregeld zijn, ligt het bij Video On Demand anders. Ondanks de vrijwillige afspraken die hierover door de makers cbo's met Rodap zijn gemaakt, komt van deze vergoedingen in de praktijk weinig tot niets terecht. Dat terwijl de makers wel braaf hun rechten overdragen. In een groeiende markt van VOD is er hiermee sprake van een dalende inkomstenbron voor alle makers van films en televisiedrama.

Tel hierbij op dat bij de individuele contractsonderhandelingen niet zelden een volledige 'buy-out' van alle rechten wordt geëist, waarmee je als maker ook nog wordt uitgesloten van eventuele inkomsten uit verkoop aan derden (back-end), mag je concluderen dat je als maker de facto wordt afgesneden van je oeuvre. Het auteursrecht reist immers niet langer meer mee bij iedere exploitatie en hoewel de serie of film via een breeds scala van

aanbieders internationaal wordt geëxploiteerd, zijn de makers -als enigen in de keten-uitgesloten van vergoedingen voor dat gebruik.

Een verplicht collectief uit te oefenen, wettelijke vergoedingsaanspraak voor VOD is daarom een essentieel onderdeel van de oplossing. Het voorziet in een gezond klimaat voor filmmakers die niets liever willen dan volwaardig meedraaien als creatief ondernemers in een industrie waarin veel geld omgaat. Het stelt ons in staat om te investeren in nieuwe producties waar vele miljoenen kijkers van kunnen genieten en het stelt exploitanten in staat om kijkers aan zich te binden en te zorgen voor een 'return on investment' voor films en series die vaak met publiek geld zijn gefinancierd.